

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2021**

УДК 339.9(07.034)

ПЗ0

Укладач З. Ф. Петряєва

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] : ПЗ0 методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня / уклад. З. Ф. Петряєва. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 39 с.

Подано тематичний план самостійної роботи та її зміст за змістовими модулями й темами. Наведено завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації до їхнього виконання, критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 339.9(07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2021

Вступ

Роль аналізу зовнішньоекономічної діяльності полягає в оцінюванні зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, виявленні та обчисленні величини невикористаних резервів. Сучасний етап розвитку економіки України вимагає від суб'єктів підприємницької діяльності всіх організаційно-правових форм власності компетентності та творчої активності управлінських кадрів, глибокого в оволодінні ними методами системного комплексного аналітичного дослідження показників зовнішньоекономічної діяльності, за результатами якого можна віднайти оптимальні управлінські рішення в умовах ризику та невизначеності. "Аналіз зовнішньоекономічної діяльності" є конкретною методологічною навчальною дисципліною, на основі якої вивчають основні закономірності розвитку підприємств.

Самостійна робота студентів (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Метою самостійної роботи бакалавра в межах навчальної дисципліни "Аналіз зовнішньоекономічної діяльності" є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у бакалавра загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього магістра. У ході самостійної роботи бакалавр має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними та практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної освітньої діяльності.

СРС у межах навчальної дисципліни "Аналіз зовнішньоекономічної діяльності" охоплює: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів і понять за темами навчальної дисципліни; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання завдань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою навчальної дисципліни; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

1. Завдання для самостійної роботи

Завдання самостійної роботи, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань та практичних навичок, наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи аналізу господарської діяльності та фінансово-економічний аналіз				
<i>Тема 1.</i> Предмет, об'єкт і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою "Роль аналізу зовнішньоекономічної діяльності в зміцненні та підвищенні економічного потенціалу підприємства"	6	Презентація результатів	Основна: [1; 2; 3; 6; 7]. Додаткова: [13 – 17]
<i>Тема 2.</i> Метод і методичні прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного заняття. Виконання індивідуального навчального завдання	12	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 3; 6; 7]. Додаткова: [13 – 17]
<i>Тема 3.</i> Види аналізу та його інформаційне забезпечення	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного занять. Огляд літературного матеріалу з питань: 1. Класифікація видів і напрямів аналізу господарської діяльності. 2. Система економічної інформації як база даних для аналізу	2	Презентація результатів. Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 3; 4; 6; 7; 18]. Додаткова: [13 – 17]. Інформаційні ресурси: [21; 22]

1	2	3	4	5
	3. Значення автоматизації збору й аналізу економічної інформації			
<i>Тема 4.</i> Аналіз фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання індивідуально-навчального завдання "Аналіз фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності"	16	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 3; 7 – 9; 11; 19]. Додаткова: [13 – 15]. Інформаційні ресурси: [20; 23]
<i>Тема 5.</i> Аналіз прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного заняття; виконання індивідуально-навчального завдання "Аналіз фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності"	8	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 3; 6 – 9; 11]. Додаткова: [13 – 15]
Усього за змістовим модулем 1		44		
Змістовий модуль 2. Аналіз і оцінювання ефективності експортних та імпорتنих операцій				
<i>Тема 6.</i> Аналіз обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання індивідуально-навчального завдання "Аналіз ефективності експортних та імпорتنих операцій"	8	Перевірка виконання індивідуального завдання	Основна: [1; 4; 5; 10; 12]. Додаткова: [14; 15]
<i>Тема 7.</i> Аналіз експортних операцій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного заняття. Виконання індивідуально-навчального завдання "Аналіз ефективності експортних та імпорتنих операцій". Підготовка есе	16	Перевірка виконання індивідуального завдання. Перевірка есе	Основна: [1; 5; 10]. Додаткова: [14; 15]. Інформаційні ресурси: [20; 23]

1	2	3	4	5
<i>Тема 8.</i> Аналіз імпорتنих операцій	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання індивідуально-навчального завдання "Аналіз ефективності експортних та імпорتنих операцій"	8	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 5; 10; 12]. Додаткова: [14; 15]
<i>Тема 9.</i> Аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Самостійне опрацювання таких питань: 1. Оцінювання економічної ефективності експорту товару. 2. Встановлення мінімально допустимої вартості оцінки імпортного товару народного споживання за відомої зовнішньоторговельної ціни відповідно до базових умов постачання	8	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 5; 10; 12]. Додаткова: [14; 15]
<i>Тема 10.</i> Особливості аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону, країни	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного занять. Самостійне опрацювання таких питань: 1. Аналіз показників перспективності зовнішньоекономічної діяльності регіону. 2. Аналіз інтегрованості країни до світового простору	8	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 5; 10; 12]. Додаткова: [14; 15]
Усього за змістовим модулем 2		48		
Підготовка до екзамену		10		Основна: [1; 3; 5 – 8; 10; 12]. Додаткова: [13 – 17]
Усього		102		

2. Питання до самоопрацювання та індивідуальні завдання за темами

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності

1. Роль аналізу зовнішньоекономічної діяльності в зміцненні та підвищенні економічного потенціалу підприємства.
2. Узагальнення погляду вчених-економістів стосовно предмета й об'єкта аналізу зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності

1. Використання методів детермінованого факторного аналізу.
2. Виконання індивідуального навчального завдання.

Тема 3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення

1. Класифікація видів і напрямів аналізу господарської діяльності.
2. Система економічної інформації як база даних для аналізу.
3. Значення автоматизації збору й аналізу економічної інформації.

Тема 4. Аналіз фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

1. Фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства.
2. Основні умови стабілізації фінансового стану підприємства.
3. Виконання індивідуального навчального завдання "Аналіз фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності".

Тема 5. Аналіз прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

1. Система показників рентабельності.
2. Розподіл чистого прибутку підприємства.

Тема 6. Аналіз обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій

1. Джерела інформації для загального аналізу обсягів, динаміки і структури зовнішньоекономічних операцій: первинні документи, фінансова та податкова звітність, статистична звітність, інші джерела.

2. Аналіз раціональності використання коштів під час проведення експортно-імпортних операцій.

3. Виконання індивідуального навчального завдання "Аналіз ефективності експортних та імпортних операцій".

Тема 7. Аналіз експортних операцій

1. Встановлення факторів, які впливають на обсяги реалізації експортної продукції.

2. Оцінювання стійкості суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 8. Аналіз імпортних операцій

1. Аналіз імпортних поставок. Визначення фактичної собівартості товарів, що імпортуються.

2. Факторні моделі валового та чистого прибутків.

Тема 9. Аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій

1. Оцінювання економічної ефективності експорту товару.

2. Встановлення мінімально допустимої вартості оцінки імпортного товару народного споживання за відомою зовнішньоторговельною ціною відповідно до базових умов поставок.

3. Обґрунтування витрат з перевезення продукції, її зберігання та реалізації з урахуванням курсів валют.

Тема 10. Особливості аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону

1. Аналіз показників перспективності зовнішньоекономічної діяльності регіону.

2. Аналіз інтегрованості країни до світового простору.

2.1. Завдання за темою 2

Завдання 1. Необхідно виявити вплив факторів на зміну обсягу експортної продукції за контрактами залежно від кількості іноземних замовників за допомогою способів ланцюгових підстановок, абсолютних різниць. Зробіть висновки.

Завдання 2. Встановіть вплив факторів на зміну обсягу експортної продукції залежно від кількості іноземних покупців, середньої кількості

експортних контрактів на одного покупця та середньої суми одного експортного контракту за допомогою способів ланцюгових підстановок, абсолютних різниць. Зробіть висновки.

Завдання 3. Необхідно виявити вплив факторів на зміну обсягу експортної продукції за контрактами залежно від кількості контрактів. Зробіть відповідні висновки.

Завдання 4. Встановіть вплив питомої ваги штрафних санкцій у сумі контракту та загальної суми контракту на суму санкцій за порушення строків експортних угод. Зробіть висновки.

Завдання 5. Встановіть вплив зміни кількості одиниць однотипної продукції та її ціни на обсяг експортної продукції. Зробіть висновки.

Інформаційна база готується студентом під наглядом викладача.

2.2. Завдання за темами 4 і 5

Самостійна робота студента передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із навчальної дисципліни та застосування їх під час вирішення конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства. Інформаційна база готується студентом під наглядом викладача з використанням мережі Internet.

Мета самостійної роботи – навчити майбутніх фахівців самостійно користуватися всіма джерелами інформації підприємства, допомогти поглибити знання теоретичних основ і закріпити навички проведення аналізу, навчити застосовувати ці знання для розроблення рекомендацій щодо поліпшення фінансового стану суб'єкта ЗЕД.

Студенти мають виконати комплекс завдань за даними підприємства, після цього зробити загальні висновки про фінансово-економічний стан підприємства.

Комплекс завдань 1

Завдання 1. Складіть стислу характеристику підприємства, проаналізуйте основні техніко-економічні показники його діяльності. Зробіть висновки.

Завдання 2. Проаналізуйте валюту балансу. Для отримання загального оцінювання динаміки фінансового стану зіставте темпи зростання валюти балансу з темпами чистого доходу, чистого прибутку, використовуючи такі формули:

$$K_B = \frac{ВБ_{ср1}}{ВБ_{ср0}} \times 100 \%,$$

де K_B – темп зростання валюти балансу;

$ВБ_{ср1}$, $ВБ_{ср0}$ – середня величина підсумку балансу за звітний і попередній роки;

$$K_{чд} = \frac{ЧД_1}{ЧД_0} \times 100 \%,$$

де $K_{чд}$ – темп зростання чистого доходу;

$ЧД_1$, $ЧД_0$ – чистий дохід за звітний і попередній роки.

$$K_{чп} = \frac{ЧП_1}{ЧП_0} \times 100 \%,$$

де $K_{чп}$ – темп зростання чистого прибутку;

$ЧП_1$, $ЧП_0$ – чистий прибуток за звітний і попередній роки.

Завдання 3. Для загальної характеристики активів і пасивів підприємства вивчається їхня наявність, склад, структура та зміни, що відбулися в них.

Активи – це вкладення фінансових ресурсів у майно підприємства. Довгострокові активи – це вкладення коштів з довгостроковими цілями в нерухомість, спільні підприємства, нематеріальні активи. Поточні активи (оборотні кошти) займають велику питому вагу в загальній сумі коштів, на які розраховує підприємство. Для глибокого розуміння процесів, що відбуваються на підприємстві, необхідне більш детальне вивчення формування та змін пасивів, що охоплює порівняльний аналіз джерел і коштів підприємства за різними напрямками. За даними балансу складають аналітичну таблицю (табл. 2).

Аналіз наявності, складу та структури активів і пасивів підприємства

Найменування статей	Код рядка	На початок звітної періоду		На кінець звітної періоду		Відхилення		
		абсолютне значення	відносне значення	абсолютне значення	відносне значення	в абсолютній величині	у відносній величині	темп росту, %
Актив								
A ₁	1000							
·	·							
·	·	A ₀	A ₀ / B ₀ × 100	A ₁	A ₁ / B ₁ × 100	ΔA = A ₁ - A ₀	A ₁ / B ₁ × 100 - - A ₀ / B ₀ × 100	A ₁ / A ₀ × 100
·	·							
A _j	1200							
Валюта балансу (Б)	1300	B ₀	100	B ₁	100	ΔB = B ₁ - B ₀	0	B ₁ / B ₀ × 100
Пасив								
П ₁	1400							
·	·							
·	·	P ₀	P ₀ / B ₀ × 100	P ₁	P ₁ / B ₁ × 100	ΔP = P ₁ - P ₀	P ₁ / B ₁ × 100 - - P ₀ / B ₀ × 100	P ₁ / P ₀ × 100
·	·							
P _j	1800							
Валюта балансу (Б)	1900	B ₀	100	B ₁	100	ΔB = B ₁ - B ₀	0	B ₁ / B ₀ × 100

Комплекс завдань 2

Завдання 1. У ході виробничої діяльності на підприємстві йде постійне формування (поповнення) запасів товарно-матеріальних цінностей. Для цього використовують як власний оборотний капітал, так і позиковий. Аналізуючи відповідність або невідповідність фінансових джерел запасам, визначають абсолютні показники фінансової стійкості. У такий спосіб встановлюють тип фінансової стійкості.

Аналіз фінансової стійкості досліджуваного підприємства можна виконати за допомогою табл. 3. За результатами розрахунків необхідно зробити висновок про тип фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 3

Аналіз фінансової стійкості підприємства

Показники	На початок року	На кінець року
Джерела власних коштів		
Необоротні активи		
Наявність власних оборотних коштів		
Довгострокові кредити та позикові кошти		
Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів		
Короткострокові кредити та позикові кошти		
Загальна величина основних джерел формування запасів		
Загальна величина запасів		
Надлишок (нестача) власних оборотних коштів		
Надлишок (нестача) власних і довгострокових позикових джерел формування запасів		
Надлишок (нестача) загальної величини основних джерел формування запасів		
Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості		

Завдання 2. Фінансова стійкість підприємства характеризується станом власного та позикового капіталу. Для цього розраховуються й аналізуються фінансові коефіцієнти. Кожний коефіцієнт несе смислове навантаження та дає аналітику можливість зробити об'єктивні висновки про фінансову стійкість підприємства. Необхідно розрахувати фінансові коефіцієнти, подані в табл. 4.

**Фінансові коефіцієнти, застосовувані
для оцінювання фінансової стабільності підприємства**

Коефіцієнт	Що показує	Розрахунок	Коментар
1	2	3	4
Коефіцієнт автономії	Характеризує незалежність від позикових коштів. Показує частку власного капіталу в його сукупній величині	$K_A = \frac{\Pi_1}{ВБ};$ $K_A > 0,5$	Перевищення вказує на збільшення фінансової незалежності та розширення можливості залучення позикових джерел
Коефіцієнт фінансової залежності	Характеризує залежність від позикових коштів. Показує, скільки позичено коштів на 1 грн, яка вкладена в активи	$K_{фз} = \frac{\Pi_2 + \Pi_3 + \Pi_4}{\Pi_1};$ $K_{фз} < 0,5$	Зменшення вказує на збільшення фінансової незалежності
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів (коефіцієнт фінансового ризику або плече фінансового важеля)	Характеризує, скільки позикового капіталу залучило підприємство на 1 грн вкладеного в активи власного капіталу	$K_{пв} = \frac{\Pi_2 + \Pi_3 + \Pi_4}{\Pi_1};$ $K_{пв} < 0,7$	Перевищення зазначеної межі означає залежність підприємства від зовнішніх джерел коштів
Коефіцієнт фінансової стабільності	Показує, скільки власного капіталу залучило підприємство на 1 грн вкладеного в активи позикового капіталу	$K_{фс} = \frac{\Pi_1}{\Pi_2 + \Pi_3 + \Pi_4}$	Зниження показника означає залежність підприємства від зовнішніх джерел коштів
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	Показує наявність у підприємства власних оборотних коштів, необхідних для його фінансової стабільності. Критерій для визначення неплатоспроможності підприємства	$K_B = \frac{\Pi_1 - A_1}{A_2};$ $K_B \geq 0,1$	Чим вищий показник, тим кращий фінансовий стан підприємства, тим більше в нього можливостей проведення незалежної фінансової політики
Коефіцієнт маневреності	Здатність підприємства підтримувати рівень капіталу та поповнювати оборотні кошти за рахунок власних джерел	$K_M = \frac{\Pi_1 - A_1}{\Pi_1};$ $K_M > 0,5$	Чим ближче значення показника до верхньої межі, тим більшою є можливість фінансового маневру у підприємства

1	2	3	4
Коефіцієнт співвідношення мобільних й іммобілізованих коштів	Показує, скільки оборотних активів припадає на 1 грн необоротних активів	$K_{МК} = \frac{A_2}{A_1}$	Чим вище значення показника, тим більше коштів підприємство вкладає в оборотні активи
Коефіцієнт майна виробничого призначення	Частка майна виробничого призначення в загальній вартості майна підприємства	$K_{ВП} = \frac{Z + A_1}{ВБ};$ $K_{ВП} \geq 0,5$	У випадку, якщо значення показника нижче від межі, рекомендується залучення довгострокових позикових коштів для збільшення майна виробничого призначення
Коефіцієнт прогнозу банкрутства	Частка чистих оборотних активів у всіх коштах підприємства	$K_{ПБ} = \frac{A_2 - П_3}{ВБ}$	Зниження показника свідчить про те, що підприємство має фінансові труднощі

Розрахунок і аналіз відносних коефіцієнтів фінансової стійкості виконайте за формою, наведеною в табл. 5.

Таблиця 5

Розрахунок відносних коефіцієнтів фінансової стійкості

Показник	На початок року	На кінець року	Абсолютні зміни	Темп росту, %
1	2	3	4	5
Майно підприємства, тис. грн				
Джерела власних коштів, тис. грн				
Короткострокові пасиви, тис. грн				
Довгострокові пасиви, тис. грн				
Необоротні активи, тис. грн				
Оборотні активи, тис. грн				
Запаси, тис. грн				
Власні оборотні кошти, тис. грн				
Коефіцієнт автономії				
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів				

1	2	3	4	5
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами				
Коефіцієнт маневреності				
Коефіцієнт співвідношення мобільних й іммобілізованих коштів				
Коефіцієнт майна виробничого призначення				
Коефіцієнт прогнозу банкрутства				

Комплекс завдань 3

Завдання 1. Аналіз ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів за активами, згрупованими за ступенем їхньої ліквідності, з зобов'язаннями за пасивами, згрупованими за термінами їхнього погашення. Залежно від ступеня ліквідності, тобто швидкості перетворення в кошти, активи підприємства розподіляються на такі групи:

A_1 – найбільш ліквідні активи (гроші, їхні еквіваленти та поточні фінансові інвестиції);

A_2 – швидкоореалізовані активи (дебіторська заборгованість);

A_3 – повільноореалізовані активи (запаси, поточні біологічні активи, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи);

A_4 – важкоореалізовані активи (необоротні активи).

Пасиви балансу групуються за терміновістю їхньої оплати:

P_1 – найбільш термінові зобов'язання (поточна кредиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги);

P_2 – короткострокові пасиви (короткострокові кредити банків, поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями та розрахунками, поточні забезпечення, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання);

P_3 – довгострокові пасиви (довгострокові зобов'язання та забезпечення);

P_4 – постійні пасиви (власний капітал).

Аналіз ліквідності балансу проводиться за допомогою аналітичної таблиці (табл. 6).

Аналіз ліквідності балансу підприємства

Актив	На початок року, тис. грн	На кінець року, тис. грн	Пасив	На початок року, тис. грн	На кінець року, тис. грн	Платіжний надлишок (+), нестача (-)		Відсоток покриття зобов'язань	
						на початок року, тис. грн	на кінець року, тис. грн	на початок року, %	на кінець року, %
A ₁			П ₁						
A ₂			П ₂						
A ₃			П ₃						
A ₄			П ₄						
Баланс			Баланс						

Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо мають місце такі співвідношення: $A_1 \geq P_1$; $A_2 \geq P_2$; $A_3 \geq P_3$; $A_4 \leq P_4$.

Під час вивчення балансу варто звернути увагу на дуже важливий показник – чистий оборотний капітал або чисті оборотні кошти. Чистий оборотний капітал дорівнює різниці між оборотними активами підприємства та його короткостроковими пасивами. Ріст цього показника означає підвищення рівня ліквідності підприємства.

Завдання 2. Для якісного оцінювання платоспроможності та ліквідності підприємства, крім аналізу ліквідності балансу, необхідний розрахунок таких коефіцієнтів ліквідності:

1) коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, у якій частці короткострокові зобов'язання підприємства можуть бути погашені за рахунок високоліквідних активів:

$$K_{\text{АЛ}} = \frac{A_1}{P_1 + P_2}.$$

Нормативне значення – 0,2 – 0,5;

2) коефіцієнт термінової (критичної) ліквідності показує, чи зможе підприємство у встановлений термін розрахуватися за своїми коротко-строковими зобов'язаннями за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами:

$$K_{ТЛ} = \frac{A_1 + A_2}{П_1 + П_2}.$$

Нормативне значення – $K_{ТЛ} \geq 1$;

3) коефіцієнт покриття дає можливість установити, чи достатньо ліквідних активів для погашення мобільних пасивів:

$$K_{П} = \frac{A_{Л}}{П_1 + П_2}.$$

Нормативне значення – 2,0 – 2,5.

Усі розраховані коефіцієнти ліквідності мають бути зведені в підсумкову таблицю (табл. 7).

Таблиця 7

Коефіцієнти ліквідності підприємства

Показник	Нормативне значення	Розрахункове значення		Відхилення від максимального значення	
		На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 – 0,5				
Коефіцієнт термінової ліквідності	≥ 1				
Коефіцієнт покриття	2,0 – 2,5				

Комплекс завдань 4

Завдання 1. Проаналізуйте ефективність використання власного капіталу та провести факторний аналіз рентабельності сукупного капіталу (табл. 8).

Таблиця 8

Показники ефективності використання капіталу

Показник	Попередній період	Звітний період
1. Чистий прибуток, тис. грн		
2. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн		
3. Середня сума власного капіталу, тис. грн		
4. Рентабельність власного капіталу, %		
5. Рентабельність продажу, %		
6. Коефіцієнт оборотності капіталу		
Зміни рентабельності власного капіталу за рахунок: коефіцієнта оборотності капіталу рентабельності продажу		

Завдання 2. Проаналізуйте оборотність та тривалість обороту оборотного капіталу, вивільнення коштів з обігу. Визначте економічний ефект у результаті прискорення оборотності або суму додатково залучених коштів у обіг за умови уповільнення оборотності оборотного капіталу. Розрахуйте у зв'язку зі зміною оборотності суму збільшення або суму недоотримання прибутку підприємства. Для цього використайте формули:

$$K_{об} = ЧД / ОК_{ср},$$

$$O_{об} = ОК_{ср} / ЧД \times Д,$$

де $K_{об}$ – коефіцієнт оборотності оборотного капіталу;

$ЧД$ – чистий дохід (виручка від реалізації продукції, робіт послуг), тис. грн;

$ОК_{ср}$ – середньорічна вартість оборотного капіталу, тис. грн;

$O_{об}$ – тривалість одного обороту, дні;

$Д$ – кількість календарних днів у періоді, що аналізується (рік – 360, квартал – 90, місяць – 30).

Сума вивільнення коштів з обігу у зв'язку прискоренням (– E) або додаткове залучення коштів у обіг (+ E) за умови уповільнення оборотності оборотного капіталу визначається:

$$\pm E = \text{ЧД}_1 / \text{Д} \times (\text{O}_{\text{об1}} - \text{O}_{\text{об0}}),$$

$$\Delta \text{ЧК}_{\text{Коб}} = \text{OK}_{\text{ср1}} \times \Delta \text{К}_{\text{об}} \times \text{R}_{\text{ч.продажів0}},$$

де ЧД_1 – чистий дохід (виручка від реалізації продукції, робіт, послуг) за фактом, тис. грн;

$\text{O}_{\text{об0}}$, $\text{O}_{\text{об1}}$ – тривалість одного обороту у базовому періоді і за фактом відповідно, дні;

$\Delta \text{ЧК}_{\text{Коб}}$ – відхилення чистого прибутку за рахунок зміни коефіцієнта оборотності оборотного капіталу, тис. грн;

$\Delta \text{К}_{\text{об}}$ – відхилення фактичного коефіцієнта оборотності оборотного капіталу від його базового рівня;

$\text{R}_{\text{ч.продажів0}}$ – чиста рентабельність продажу в базовому періоді.

Комплекс завдань 5

Завдання 1. Оцініть ділову активність підприємства. Зробіть висновки.

Показники ділової активності:

коефіцієнт оборотності капіталу (K_1):

$$\text{K}_1 = \frac{\text{ВР}}{\text{ВБ}_{\text{ср}}},$$

де ВР – виручка від реалізації продукції (робіт, послуг);

$\text{ВБ}_{\text{ср}}$ – середній за період підсумок балансу;

коефіцієнт оборотності мобільних коштів (K_2):

$$\text{K}_2 = \frac{\text{ВР}}{\text{З}_{\text{ср}} + \text{Р}_{\text{ср}}},$$

де $\text{З}_{\text{ср}}$ – середня за звітний період величина запасів і витрат за балансом;

$\text{Р}_{\text{ср}}$ – середня за період величина грошових коштів, розрахунків та інших активів;

коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних засобів (K_3):

$$K_3 = \frac{B}{З_{CP}};$$

коефіцієнт оборотності готової продукції (K_4):

$$K_4 = \frac{BP}{ГП_{CP}},$$

де ГП – середня за період величина готової продукції;

коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (K_5):

$$K_5 = \frac{BP}{ДЗ_{CP}},$$

де ДЗ_{CP} – середня за період дебіторська заборгованість;

середній термін обороту дебіторської заборгованості (K_6):

$$K_6 = \frac{360}{K_5};$$

коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (K_7):

$$K_7 = \frac{BP}{КЗ_{CP}},$$

де КЗ_{CP} – середня за період кредиторська заборгованість;

середній термін обороту кредиторської заборгованості (K_8):

$$K_8 = \frac{360}{K_7};$$

фондовіддача необоротних активів (K_9):

$$K_9 = \frac{BP}{\Phi_{BHA}},$$

де Φ_{BHA} – середня за період величина необоротних активів за балансом;

коефіцієнт оборотності власного капіталу (K_{10}):

$$K_{10} = \frac{BP}{BK_{CP}},$$

де BK_{CP} – середня за період величина джерел власних коштів підприємства за балансом.

Завдання 2. Проаналізуйте рентабельність. Зробіть висновки.

Показники рентабельності: рентабельність за маржинальним (валовим) доходом як відношення маржинального (валового) доходу до обсягу продаж; рентабельність за операційним прибутком як відношення операційного прибутку до обсягу продажу; рентабельність інвестицій як відношення чистого прибутку до суми активів; термін окупності інвестицій (активів) як відношення 100 % до показника рентабельності інвестицій; рентабельність власного (акціонерного) капіталу як відношення чистого прибутку до власного капіталу.

Завдання 3. За результатами аналізу дайте загальну оцінку фінансового стану та вказати шляхи його поліпшення.

2.3. Завдання за темами 6 – 9

Мета завдання – навчити майбутніх фахівців самостійно користуватися всіма джерелами інформації суб'єкта ЗЕД, допомогти поглибити знання теоретичних основ і закріпити навички проведення аналізу, навчити застосовувати ці знання для розробки рекомендацій щодо підвищення ефективності ЗЕД. Студенти мають розв'язати комплекс завдань, після цього зробити висновки про стан експортно-імпоротної діяльності підприємства. Інформаційна база завдання формується відповідно коефіцієнтів коригування.

Завдання 1. За даними, наведеними в табл. 9, проведіть розрахунки і зробіть висновки відносно структури експорту за групами країн підприємств-покупців.

Аналіз структури експорту за групами країн підприємств-покупців

№ п/п	Групи країн	1-й рік		2-й рік		Відхилення		
		відвантаження, тис. грн	питома вага, %	відвантаження, тис. грн	питома вага, %	+/-, тис. грн	%	пунктів структури
1	Країни Європи	980		901				
2	Країни Північної Америки	1 360		1 250				
3	Країни Африки	630		800				
4	Країни Азії	520		175				
Разом								–

Завдання 2. За даними, наведеними у табл. 10, проведіть розрахунки та зробіть висновки щодо структури продукції, реалізованої за експортними контрактами.

Таблиця 10

Аналіз структури продукції, реалізованої за експортними контрактами

Показники	1-й рік			2-й рік			Відхилення			
	сума, тис. грн	питома вага, %		сума, тис. грн	питома вага, %		+/-, тис. грн	%	пунктів структури	
		у загальній структурі	у структурі експорту		у загальній структурі	у структурі експорту			у загальній структурі	у структурі експорту
Обсяг реалізованої продукції (робіт, товарів, послуг), без ПДВ*	18 540			20 100					–	–
Обсяг продукції (товарів, робіт, послуг), реалізованої										
за прямими експортними контрактами	4 830			7 130						
за бартерними угодами	520			420						
на умовах консигнації	3 875			2 340						
переробка давальницької сировини	360			260						

* ПДВ з продажу експортних товарів обчислюють за нульовою ставкою, згідно з п. 6.2.1 Закону України "Про податок на додану вартість" № 168/97-ВР від 03.04.1997 р. (зі змінами та доповненнями).

Завдання 3. За даними, наведеними у табл. 11, проведіть розрахунки та зробіть висновки відносно динаміки загального обсягу експортних операцій.

Таблиця 11

Аналіз динаміки загального обсягу експортних операцій

Роки	Загальний обсяг експортних операцій, тис. грн	Абсолютний приріст, тис. грн		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
		базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий
1	8 870	–	–	–	–	–	–
2	9 520						
3	8 900						
4	10 604						
5	14 840						
6	15 760						

Завдання 4. За даними, наведеними у табл. 12, проведіть факторний аналіз експортної виручки індексним методом і зробіть висновки.

Таблиця 12

Аналіз експортної виручки індексного методу

Показник	Порядок розрахунку	Базисний рік	Звітний рік
1	2	3	4
Обсяг експортної продукції, тис. м ³ (Q)	–	235,3	216,4
Контрактна ціна за одиницю, ум. од. (P)	–	85	89
Середній курс іноземної валюти, 1 ум. од. / грн (K)	–	24	26
Експортна виручка, тис. грн (B)	$B = QPK$		
Індекс фізичного обсягу, I ^Q	$\frac{Q1P0K0}{Q0P0K0}$		
Індекс контрактних цін, I ^P	$\frac{Q1P1K0}{Q1P0K0}$		

1	2	3
Індекс курсу іноземної валюти, I ^K	$\frac{Q1P1K1}{Q1P1K0}$	
Індекс зміни експорту, I ^B	$\frac{Q1P1K1}{Q0P0K0}$	
Зміна експорту за рахунок зміни фізичного обсягу, тис. грн		
Зміна експорту за рахунок зміни контрактної ціни, тис. грн		
Зміна експорту за рахунок зміни курсу іноземної валюти, тис. грн		
Зміна експорту – усього, тис. грн, у т. ч. за рахунок зміни факторів, тис. грн		

Завдання 5. За даними, наведеними в табл. 13, проведіть розрахунки та зробіть висновки відносно стійкості зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Таблиця 13

Показники стійкості зовнішньоекономічної діяльності

Показник	Роки		
	1-й рік	2-й рік	3-й рік
Прибуток від послуг перевезення пасажирів, тис. грн (P _{лок пас})	817,8	1 025,5	1 199,2
Прибуток від послуг перевезення вантажів, тис. грн (P _{лок вантаж})	43,0	31,7	32,7
Прибуток усього, тис. грн (P _{інт})	860,8	1 057,3	1231,9
Пасажирообіг, тис. пасажирів / км (q _{пас})	24 475,0	3162,2	18 727,5
Вантажообіг, тис. т / км (q _{вантаж})	87,2	27,8	96,8
Прибуток на тисячу перевезених пасажирів, тис. грн (p _{пас})			
Прибуток на тисячу тонн перевезених вантажів, тис. грн (p _{вантаж})			
I ^P _{лок пас}			
I ^P _{лок вантаж}			
I ^P _{інт}			
I _{ср лок пас}			
I _{ср лок вантаж}			
I _{ср інт}			

Завдання 6. На основі даних табл. 14 проаналізуйте ефективність імпорту.

Таблиця 14

Вихідна інформація

Показники	Імпортне обладнання	Українське обладнання
Ціна обладнання, тис. грн	800	250
Витрати на доставку обладнання, тис. грн	140	25
Термін служби обладнання, років	7	7
Річні витрати, які пов'язані з експлуатацією обладнання, тис. грн	200	310

Завдання 7. За даними, наведеними в табл. 15, проведіть розрахунки та зробіть висновки відносно впливу факторів на зміну імпорту.

Таблиця 15

Факторний аналіз імпорту

Показник	Формула розрахунку показника	Базисний рік	Звітний рік
Вартість імпортних матеріалів по контракту, ум. од.	–	250 000	278 500
Кількість імпортних матеріалів, шт. (Q)	–	14 000	12 000
Середня контрактна ціна, ум. од. (C)	C = контрактна вартість, ум. од. / Q		
Середній курс іноземної валюти, 1 ум. од. / грн (K)	–	23	27
Вартість імпортних матеріалів по контракту, грн (I)	$I = Q \times C \times K$		
Зміна імпорту за рахунок зміни фізичного обсягу, грн			
Зміна імпорту за рахунок зміни ціни, грн			
Зміна імпорту за рахунок зміни курсу іноземної валюти, грн			
Зміна імпорту – усього, грн, у т. ч. за рахунок зміни факторів, грн			

Завдання 8. За даними, наведеними в табл. 16, проведіть факторний аналіз ефективності експорту та зробіть висновки.

Таблиця 16

Факторний аналіз ефективності експорту

Показник	Формула розрахунку показника	Базисний рік	Звітний рік
Обсяг продукції, відвантаженої на експорт, тис. м ³ (Q)	–	234,3	251,4
Експортна виручка, тис. грн (B)	–	25 230	26 354
Середня контрактна ціна за одиницю, грн (P)	$P = B / Q$		
Виробнича собівартість проданої на експорт продукції, тис. грн (C _{продаж})	–	15 913	15 012
Середня виробнича собівартість одиниці проданої продукції, грн (C)	$C = C_{\text{продаж}} / Q$		
Накладні витрати, тис. грн (З _{нак})	–	3 700	3 860
Операційна собівартість експортної продукції, тис. грн (З)	$З = C_{\text{продаж}} + З_{\text{нак}}$		
Питома вага накладних витрат (d)	$d = З_{\text{нак}} / C_{\text{продаж}}$		
Ефективність експорту, % (E)	$E = B / З \times 100 \%$		
Індекс ефективності експорту, I ^E	$I^E = E_1 / E_0$		
Індекс фізичного обсягу, I ^Q	$Q_1 P_0 / (Q_1 C_0 + Q_1 C_0 d_0)$		
	$Q_0 P_0 / (Q_0 C_0 + Q_0 C_0 d_0)$		
Індекс контрактних цін, I ^P	$Q_1 P_1 / (Q_1 C_0 + Q_1 C_0 d_0)$		
	$Q_1 P_0 / (Q_1 C_0 + Q_1 C_0 d_0)$		
Індекс собівартості продажів, I ³	$Q_1 P_1 / (Q_1 C_1 + Q_1 C_1 d_0)$		
	$Q_1 P_1 / (Q_1 C_0 + Q_1 C_0 d_0)$		
Індекс рівня накладних витрат, I ^d	$Q_1 P_1 / (Q_1 C_1 + Q_1 C_1 d_1)$		
	$Q_1 P_1 / (Q_1 C_1 + Q_1 C_1 d_0)$		
Зміна ефективності експорту за рахунок зміни фізичного обсягу, %			
Зміна ефективності експорту за рахунок зміни контрактних цін, %			
Зміна ефективності експорту за рахунок зміни собівартості продажів, %			
Зміна ефективності експорту за рахунок зміни рівня накладних витрат, %			
Зміна ефективності експорту – усього, %, у т. ч. за рахунок зміни факторів, %			

Завдання 9. За даними, наведеними в табл. 17, проведіть факторний аналіз коефіцієнта оборотності оборотного капіталу індексним методом і зробіть висновки.

Таблиця 17

Факторний аналіз коефіцієнта оборотності оборотного капіталу індексним методом

Показник	Формула розрахунку	Базисний рік	Звітний рік
Експортна виручка, тис. грн (В)	–	142 230	153 354
Операційна собівартість експортної продукції, тис. грн (З)	–	92 838	82 713
Середньорічна вартість оборотного капіталу, вкладеного в експортні операції, тис. грн (ОК)	–	3 678	3 571
Ефективність експорту, грн/грн (Е)	$E = B / Z$		
Уточнене значення оборотності ОК, оборотів ($K_{об.уточ.}$)	$K_{об.уточ.} = Z / ОК$		
Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу, оборотів ($K_{об.}$)	$K_{об.} = B / ОК$		
Тривалість оборотності оборотного капіталу в днях	$ОД = ОК \times 365 / B$		
Індекс коефіцієнта оборотності оборотного капіталу, $IK_{об.}$	$\frac{K_{об1}}{K_{об0}}$		
Індекс ефективності експорту, I_E	$\frac{E_1 K_{об.уточ.0}}{E_0 K_{об.уточ.0}}$		
Індекс уточненого коефіцієнта оборотності ОК, $I_{об.уточ.}$	$\frac{E_1 K_{об.уточ.1}}{E_1 K_{об.уточ.0}}$		
Зміна оборотності ОК за рахунок зміни ефективності експорту, оборотів			
Зміна оборотності ОК рахунок зміни уточненого значення оборотності ОК, оборотів			
Зміна оборотності оборотного капіталу – усього, оборотів, у т. ч. за рахунок зміни факторів, оборотів			

Завдання 10. За даними, наведеними в табл. 18, проведіть факторний аналіз ефективності імпорту та зробіть висновки відносно впливу факторів на ефективність імпорту.

Таблиця 18

Факторний аналіз ефективності імпорту

Показник	Формула розрахунку	Базисний рік	Звітний рік
Кількість імпортних товарів, шт. (Q)	–	10 000	11 000
Середня контрактна ціна одиниці імпортного товару, грн (C)	–	560	561
Накладні витрати по імпорту, тис. грн ($Z_{\text{нак}}$)	–	2 568 000	2 706 900
Собівартість імпортних товарів, грн (З)	$Z = CQ + Z_{\text{нак}}$		
Продажна ціна одиниці імпортного товару, грн (P)	–	1 000	1 020
Виручка від продажу імпортних товарів, грн (B)	$B = PQ$		
Питома вага накладних витрат ($d_{\text{нак}}$)	$d_{\text{нак}} = Z_{\text{нак}} / (CQ)$		
Ефективність імпорту, % (E)	$E = B / Z \times 100 \%$		
Зміна ефективності імпорту за рахунок зміни фізичного обсягу, %			
Зміна ефективності імпорту за рахунок зміни продажної ціни, %			
Зміна ефективності імпорту за рахунок зміни покупної (контрактною) ціни, %			
Зміна ефективності імпорту за рахунок зміни питомої ваги накладних затрат, %			
Зміна ефективності імпорту – усього, %, у т. ч. за рахунок зміни чинників, %			

Завдання 11. За даними, наведеними у табл. 19, проведіть факторний аналіз коефіцієнта оборотності оборотного капіталу та зробіть висновки.

Факторний аналіз коефіцієнта оборотності оборотного капіталу

Показник	Формула розрахунку	Базисний рік	Звітний рік
Виручка від продажу імпортованих товарів, грн (В)	–	1 000 000	1 122 000
Собівартість імпортованих товарів, грн (З)	–	816 800	887 790
Оборотний капітал (середня величина), грн (ОК)	–	136 500	164 240
Ефективність імпорту, грн/грн (Е)	$E = B / Z$		
Уточнене значення оборотності ОК, обороти ($K_{об. уточ.}$)	$K_{об. уточ.} = Z / ОК$		
Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу, обороти ($K_{об.}$)	$K_{об.} = B / ОК$		
Тривалість одного обігу оборотного капіталу, дні	$ОД = ОК \times 365 / В$		
Зміна оборотності оборотного капіталу за рахунок зміни ефективності імпорту, обороти			
Зміна оборотності оборотного капіталу за рахунок зміни кількості оборотів, обороти			
Зміна оборотності оборотного капіталу – усього, обороти, у т. ч. за рахунок зміни факторів, оборотів			

Завдання 12. За даними, наведеними в табл. 20, проведіть аналіз структури накладних витрат з експортних операцій і зробіть висновки щодо структури накладних витрат з експортних операцій.

Таблиця 20

Аналіз структури накладних витрат по експортних операціях

Найменування витрат	Базисний рік		Звітний рік		Зміни (+; -)	
	сума тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7
Доставка залізничним транспортом	17 531		14 974			

1	2	3	4	5	6	7
Доставка автомобільним транспортом	8 099		1 024			
Страховання перевезення	6 402		6 523			
Оплата навантажувальних і розвантажувальних робіт	2 252		2 448			
Митні збори	674		489			
Послуги посередників	2 289		1 990			
Разом						

Завдання 13. За даними, наведеними в табл. 21, проведіть аналіз структури накладних витрат з імпорту та зробіть висновки щодо структури накладних витрат з імпорту.

Таблиця 21

Аналіз структури накладних витрат по імпорту

Найменування витрат	Базисний рік		Звітний рік		Зміни (+; -)	
	сума тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %
Доставка залізничним транспортом	124 519		137 933			
Доставка автомобільним транспортом	74 230		76 685			
Страховання перевезення	7 304		8 762			
Оплата навантажувальних і розвантажувальних робіт	22 855		20 407			
Митні збори	16 805		17 848			
Послуги посередників	11 112		19 655			
Разом						

Інформаційну базу завдання формують відповідно до коефіцієнтів коригування (табл. 22).

Таблиця 22

**Коефіцієнти коригування для формування
інформаційної бази до завдання**

Підгрупа Група	0	1	2	3	4	5
0	1,0	–	–	–	–	–
1 (1 – 5)	–	2,0	2,2	2,4	2,6	2,8
2 (6 – 10)	–	3,0	3,2	3,4	3,6	3,8
3 (11 – 15)	–	4,0	4,2	4,4	4,6	4,8
4 (16 – 20)	–	5,0	5,2	5,4	5,6	5,8
5 (21 – 25)	–	6,0	6,2	6,4	6,6	6,8
6 (26 – 30)	–	7,0	7,2	7,4	7,6	7,8

3. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності

1. Що становить аналіз зовнішньоекономічної діяльності? Яка його роль в управлінні виробництвом?
2. Що є предметом аналізу зовнішньоекономічної діяльності?
3. У чому полягає мета і завдання аналізу зовнішньоекономічної діяльності?

Тема 2. Метод і методичні прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності

1. Що становить метод аналізу зовнішньоекономічної діяльності?
2. Які ви знаєте прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності?
3. У чому сутність способу ланцюгових підстановок?

4. Які особливості прийому порівнянь і методу балансових пов'язувань?

Тема 3. Види аналізу та його інформаційне забезпечення

1. Як класифікують види аналізу?
2. Що слугує інформаційною базою для проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності?
3. Як організують аналітичну роботу на підприємстві?

Тема 4. Аналіз фінансового стану суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

1. Яке поняття фінансового стану підприємства, його завдання та джерела аналізу?
2. Охарактеризуйте баланс підприємства, його зміст.
3. Дайте характеристику майна підприємства та джерел його придбання.
4. У чому полягає оцінювання фінансової стійкості підприємства?
5. Як відбувається аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства? Які є показники ліквідності?
6. Як відбувається аналіз формування та використання власних оборотних коштів підприємства?
7. У чому полягає аналіз оборотності оборотних коштів?
8. У чому полягає аналіз грошових потоків?

Тема 5. Аналіз прибутку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

1. У чому полягає аналіз валового прибутку?
2. У чому полягає аналіз чистого прибутку?
3. У чому полягає аналіз показників рентабельності?

Тема 6. Аналіз обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій

1. Дайте характеристику інформаційному забезпеченню аналізу зовнішньоекономічних операцій.
2. У чому полягають основні напрями та етапи аналізу експортно-імпортних операцій?

3. Дайте характеристику джерелам інформації для загального аналізу обсягів, динаміки та структури зовнішньоекономічних операцій: первинні документи, фінансова і податкова звітність, статистична звітність, інші джерела.

4. У чому полягає аналіз обсягів зовнішньоекономічних операцій?

5. У чому полягає аналіз динаміки зовнішньоекономічних операцій?

6. У чому полягає аналіз термінів зовнішньоекономічних операцій?

7. У чому полягає аналіз структури зовнішньоекономічних операцій?

8. Як здійснюється аналіз виконання зобов'язань за зовнішньоторговельними контрактами?

9. Як аналізується раціональність використання коштів під час проведення експортно-імпортних операцій?

Тема 7. Аналіз експортних операцій

1. Як проводиться факторний аналіз обсягів реалізації експортної продукції?

2. Які фактори впливають на обсяги реалізації експортної продукції. Охарактеризуйте факторну модель.

3. Як визначаються резерви експортного виторгу від продажу продукції?

4. Які можуть бути наслідки невиконання зобов'язань за фізичним обсягом?

5. Як аналізується вплив експорту продукції на фінансовий стан суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності?

6. Як оцінюється стійкість суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності?

7. Як розраховуються локальний та інтегральний показники прибутку від зовнішньоекономічної діяльності?

8. Як встановлюються відносні рівні локальної та інтегральної стійкості ЗЕД?

9. Як розраховуються середні показники локальної та інтегральної стійкості зовнішньоекономічної діяльності?

10. Назвіть класи стійкості ЗЕД і види характеру стійкості ЗЕД?

Тема 8. Аналіз імпортних операцій

1. Назвіть показники, що характеризують імпорт товарів.

2. Як аналізуються імпортні постачання?

3. Як визначається фактична собівартість товарів, що імпортуються?
4. Як оцінюється вплив факторів на зміну витрат на одиницю імпортованої продукції, а також на весь обсяг імпорту?
5. Як визначається валовий і чистий прибутки від продажу товарів, що імпортуються?
6. Як проводиться факторний аналіз валового і чистого прибутку?

Тема 9. Аналіз ефективності зовнішньоекономічних операцій

1. Як розраховується беззбиткова зовнішньоторговельна ціна експортного товару за відомих витратах?
2. Як встановлюються максимально прийнятні витрати на експорт товару відповідно до базисних умов постачання?
3. Як оцінюється економічна ефективність експорту товару?
4. Як розраховується беззбиткова зовнішньоторговельна ціна імпортованого товару народного споживання?
5. Як встановлюється мінімально допустима вартість оцінювання імпортованого товару народного споживання за відомої зовнішньоторговельної ціни?
6. Як оцінюється економічна ефективність імпорту товарів народного споживання та виробничого призначення?
7. Як обґрунтовуються витрати з перевезення продукції, її зберігання та реалізації з урахуванням курсів валют?
8. Які фактори впливають на зміни статей накладних витрат?

Тема 10. Особливості аналізу зовнішньоекономічної діяльності регіону, країни

1. Як аналізується поточний стан ЗЕД регіону та її структури?
2. Як аналізується взаємозв'язки між показниками ЗЕД, рівнем інтегрованості регіону до світового простору та соціально-економічного розвитку регіону?
3. Як розраховуються показники перспективності зовнішньоекономічної діяльності регіону?
4. Як аналізується інтегрованість країни до світового простору?
5. Як аналізують показники перспективності зовнішньоекономічної діяльності країни?

4. Система оцінювання успішності навчання

Виконання кожного завдання для практичних занять оцінюють відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 23).

Таблиця 23

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань до практичних занять у межах тем змістових модулів наведено в табл. 24.

Таблиця 24

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
–	7	10	–		5	10	7	7	–	40	100
Контрольна робота					Контрольна робота						
7					7						

Примітка. T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

5.1. Основна

1. Бутинець Ф. Ф. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : підручник для студентів ВНЗ / Ф. Ф. Бутинець, І. М. Жиглей, В. М. Пархоменко ; за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир : Рута, 2001. – 544 с.

2. Бухгалтерский учет, анализ и аудит внешнеэкономической деятельности : учебник / под ред. Ю. А. Бабаева. – Москва : Вузовский учебник : ИНФРА-М, 2010. – 295 с.

3. Вічевич А. М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / А. М. Вічевич. – Львів : Афіша, 2004. – 140 с.

4. Внешнеэкономическая деятельность предприятия : учебник / под ред. проф. И. Н. Иванова ; Государственный Университет Управления. – Москва : НИЦ Инфра-М, 2013. – 297 с.

5. Економічний аналіз : навч. посіб. для студентів ВНЗ спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП "Рута", 2003. – 680 с.

6. Кадуріна Л. О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / Л. О. Кадуріна. – Київ : Видавничий Дім "Слово", 2006. – 228 с.

7. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія / Л. А. Лахтіонова. – Київ : ХНЕУ, 2001. – 287 с.

8. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник / Є. В. Мних. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 412 с.

9. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Нормативна база. Нова редакція. – Харків : Курсор, 2008. – 268 с.

10. Отенко І. П. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / І. П. Отенко, З. Ф. Петряєва. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 420 с.

11. Петряєва З. Ф. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. для іноземних студентів / З. Ф. Петряєва. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 372 с.

12. Петряєва З. Ф. Аналіз фінансової звітності підприємства : навч. посіб. / З. Ф. Петряєва. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2009. – 248 с.

5.2. Додаткова

13. Білик М. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк. – Київ : КНЕУ, 2005. – 592 с.
14. Ковалев В. В. Анализ хозяйственной деятельности : учебник / В. В. Ковалев, О. К. Волкова. – Москва : ПБОЮЛ Гриженко Е. М., 2000. – 424 с.
15. Ковалев В. В. Финансовый анализ: методы и процедуры / В. В. Ковалев. – Москва : Финансы и статистика, 2001. – 560 с.
16. Отенко І. П. Особливості економічного аналізу в галузях народного господарства / І. П. Отенко, Т. О. Колодізева, В. В. Іванієнко. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2002. – 196 с.
17. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. В. Савицька. – Київ : Знання, 2005. – 662 с.
18. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб. / Ю. С. Цал-Цалко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : ЦУЛ, 2002. – 360 с.
19. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулин, Е. В. Негашев. – Москва : ИНФРА-М, 2000. – 208 с.

5.3. Інформаційні ресурси

20. ЛигаБизнесИнформ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.liga.net.
21. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
22. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : portal.rada.gov.ua.
23. Scopus [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.scopus.com/home.url>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Завдання для самостійної роботи.....	4
2. Питання до самоопрацювання та індивідуальні завдання за темами	7
2.1. Завдання за темою 2	8
2.2. Завдання за темами 4 і 5.....	9
2.3. Завдання за темами 6 – 9.....	21
3. Контрольні запитання для самодіагностики	31
4. Система оцінювання успішності навчання	35
5. Рекомендована література.....	36
5.1. Основна	36
5.2. Додаткова	37
5.3. Інформаційні ресурси.....	37

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Петряєва** Зоя Федорівна

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *А. С. Ширініна*

План 2021 р. Поз. № 34 ЕВ. Обсяг 39 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*